

KIJELENTŐ MÓD ÚJPESTI ÚJ VÁSÁRCSARNOK ÉS KULTURÁLIS RENDEZVÉNYKÖZPONT

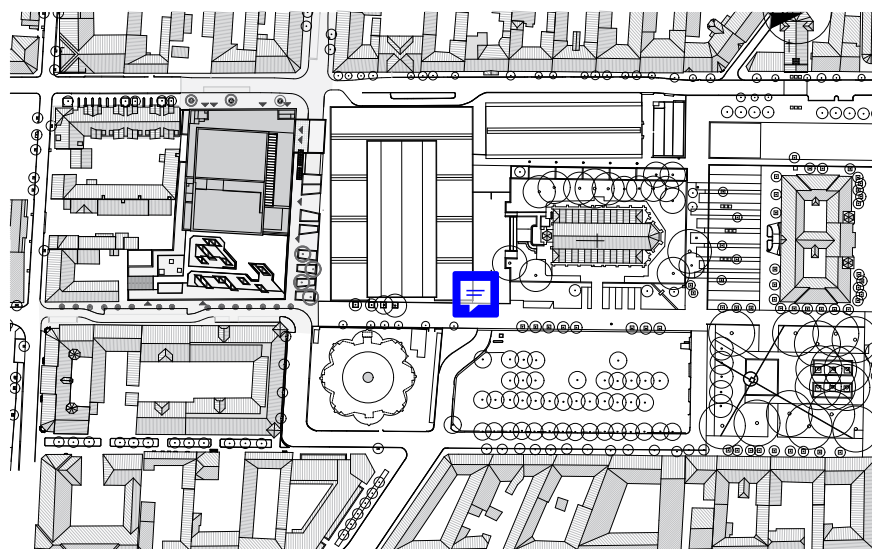
ÉPÍTÉSZ ARCHITECT: **BUN ZOLTÁN**

SZÖVEG TEXT: **MOLNÁR SZILVIA**

FOTÓK PHOTOS: **HAJDÚ JÓZSEF**

A közel 4 hektár alapterületű Szent István tér korszerűsítésének igénye régi történet. Átépítésének első üteme, a Városháza és az Egek Királynéja római katolikus templom környéke 2010-re el is készült, 2015-re a templom plébániaépületét is megújították (lásd MÉ 2015/4). Most nyárra felépült az Új Vásárcsarnok és Kulturális Rendezvényközpont (ÚVCs), ami egy újabb etap lezárása; egyúttal a tér rejtett lehetőségeinek feltárása, és a piacról is képes új kijelentéseket tenni.

Templom, városháza, piac – városközpont szinte nincs meg e klasszikus triász nélkül. Viszonyítási pontok önállóan is, az egymást követő korszakokban pedig együttesük az adott közösség lehetőségeit, akaratát, állapotát reprezentálja. Ebben a megközelítésben az újpesti

Szent István tér a múltat ápoló (értsd: régi templomát, városházáját renováló) közösség képét mutatta. Szervezetlen piacának építményei valamikor a '70-es években létesültek, és úgy-ahogy megtartották a 19. századtól megörökölt funkciót: fedelelt biztosították a kereskedelemhez, semmi több. A templom, a városháza és a piacépítmények finom fizikai és szociális kapcsolatának, ami az itáliai piazzáknál a mai napig érzékelhető, itt jó ideje nyoma sem volt. Ráadásul ez a piac tulajdonképpen láthatatlan volt: a felszíni parkolás, szállítmányozás szabályozatlansága miatt parkoló autók gyűrűje vette szinte teljesen körül az építményeket, a kívülálló a főbejáratot sem találta meg.

Kiviláglott, hogy pusztán épültrekonstrukciók, új tömbök építése ezen a helyen nem elegendő: a teret mint a szakralitás, közösség és kereskedelem sajátos szövetét egy átfogó városfejlesztési koncepció kereté-

ben érdemes és kell kezelni. A bevezetőben említett első ütem a fejlesztés irányát határozta meg, majd az ÚVCs felépítése ezt a szövetet szőtte szinte teljesen újra. Amikor ezeket a sorokat írom, még állnak a régi piacépítmények, hamarosan elbontják őket – az új épület megnyitásáig biztosítani kellett a piac zavartalan működését, az ÚVCs épület látványa, illetve hatása a teljes térre így is átélhető.

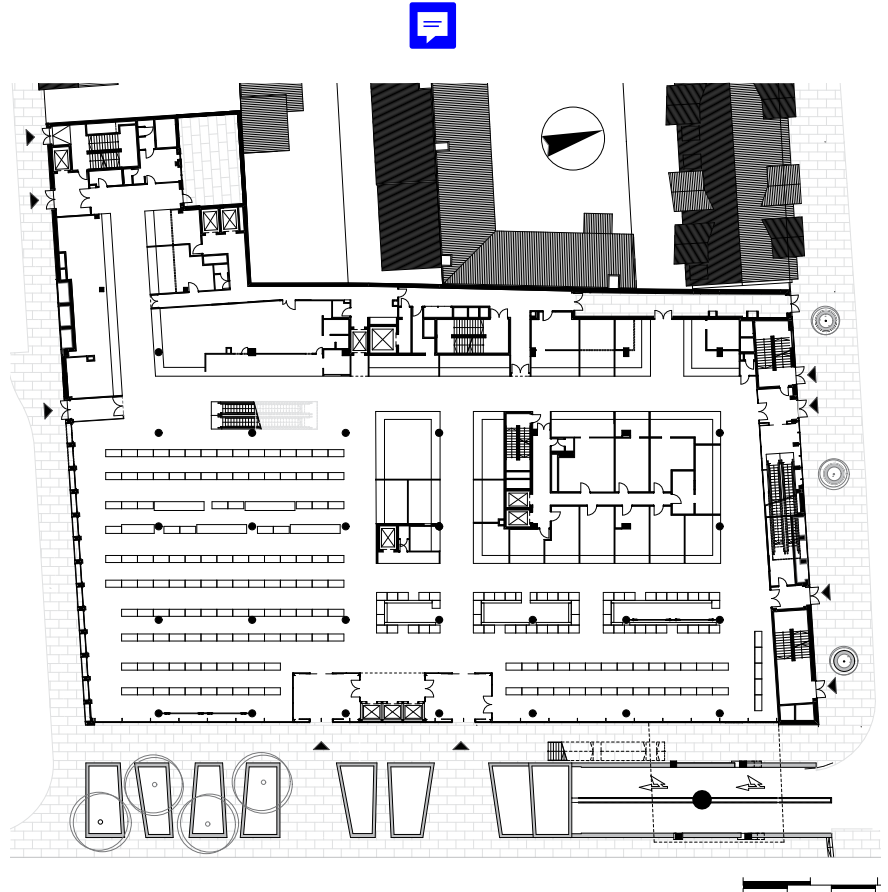
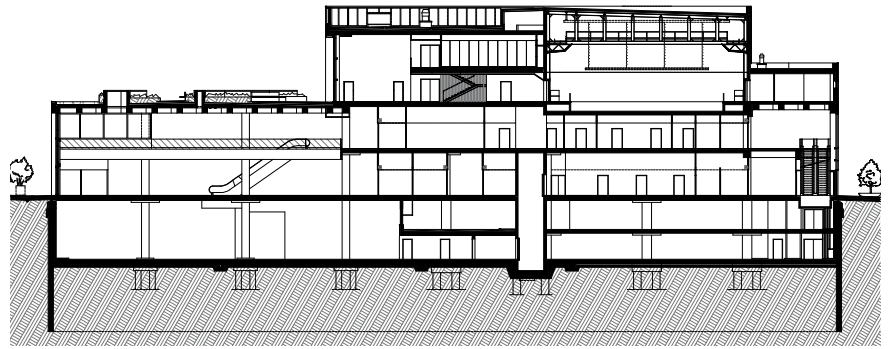
Bun Zoltán építész és munkatársai tervének meghatározó mozzanata volt, hogy a Templom utca vonalában, a Szent István tér nyugati szakaszán, a régi piac mögött megszüntették az autóforgalmat, egységet teremtettek a leendő térrel. A nyugati térfalat az új tömb alkotja, a korábbi útpálya helyén az épület előtere található, az új épület szervezés- és működéstechnikai rendszerét is ezzel a „teresítéssel” alapozták meg. A korábbi útszakasz vonalában, fedett rámpás megközelítéssel az épület alatt közparkolókat kaptak helyet, a szállítmányozás részére pedig rakodósíntet terveztek, 120 személygépkocsi- és 15 technológiai feltöltőállással. Innen közösségi felvonók, valamint az egyes árucsoportoknak megfelelő teherliftek indulnak a felső szintekre, emellett öt (kettő vendégforgalmi) lépcsőház teremt függőleges kapcsolatot a felső épületrészek között. Az átmenő autóforgalom megszüntetése a felszínen nem csak a közvetlen környezetet érintette, a rámpa területéről minden közművet át kellett helyezni; a régi piac

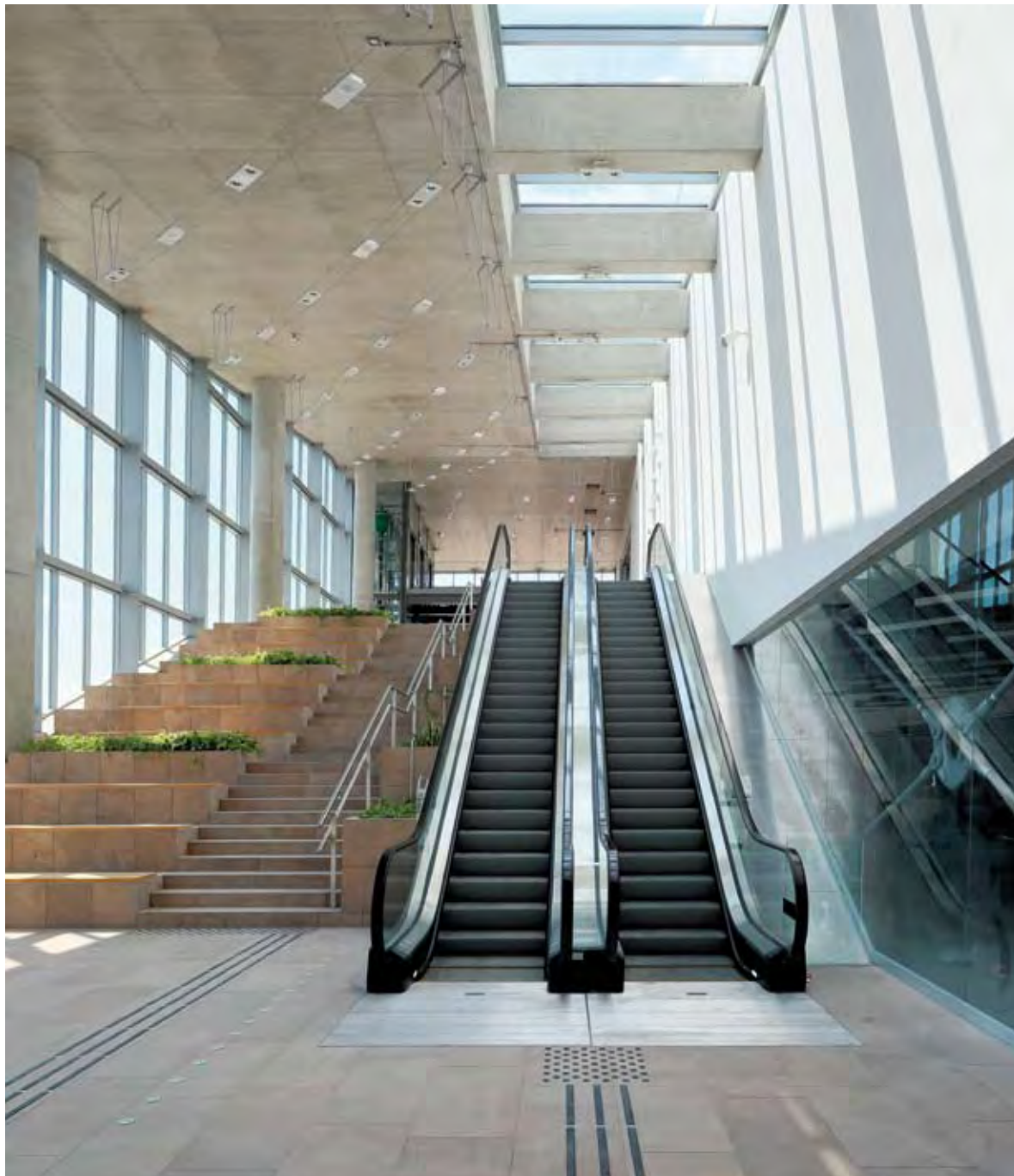
épülete alatt (a piac működése mellett) úgy 100 méteren metrófúrással kellett átvezetni a csatornát.

Azzal, hogy a logisztika hangsúlyos fejezetei a térszint alá kerültek, az épület a földszinttől a rendezvénytér külső tetőkeretéig az embereké, az áruké, az élményeké lehetett. Ez a tiszta, világos térkapcsolatokkal, látható szerkezetekkel (monokróm betonstruktúrák, acélszerkezetek, trapézlemez, üveg) megépített, transzparens ház két részből áll. A déli részt a galériával osztott, nagyjából 170 árusító asztallal és 50 áruaegységgel működő piaccsarnok foglalja el, az északit a csarnok felől is megközelíthető, az emeleteket elfoglaló rendezvényközponti szárny. A „két funkció egy tető alatt” gondolat gazdasági aspektusból az épület kiegyensúlyozott működését biztosítja, az integráció pedig a Szent István tér, mint rendezvénytér aktív részévé teszi az épületet, és új jelentést társít a piac műfajhoz, miközben a régi értelmezéseket sem hagyja el.

A hátrahúzott épülettömb előtt kinyílik a tér, az épület enteriőrjeinek arányrendszere. A piaccsarnok és a rendezvénytér eltérő osztású üveghomlokzata, a főhomlokzati panorámalift-blokk mind olyan elemek, amik által az épület belső tere egybekapcsolódik, „egybefolyik” a külső, városi térrel. Együtt él az eseményekkel, napszakokkal és megfelel a korszerű technológiai elvárásoknak. Ezt szolgálja este, a bezárt piaccsarnok kazettás mennyezetén a színes világítás derengése, illetve a panorámalift világító kabinjai, valamint esti előadás idején a lobby ferde, látszóbeton födémje alá függesztett világítótestek fényei. De ezt segíti napközben az automata árnyékolórendszer, és a Káposztásmegyeri lakótelepről érkező csatornából szennyvízhő-hasznosítással megújuló hőenergiát nyert távhőrendszer is.

A piac, aminek belsőtér-szervezési logikája sok ponton az ismert formulát követi – például esetünkben a húsárukat a galérián lehet vásárolni, ez vonzóvá teszi a mindig hendikepes galériaszintet –, egyszerre tűnik szabadplaccosnak és zárt, nagy hagyományokkal rendelkező vásárcsarnoknak. Ám mégsem ez, és mégsem az. Karaktere, anyaghasználati sajátosságai miatt az előbbihez túl lehatárolt, az utóbbihoz túl áttetsző. Dinamikus építészeti tömbje illeszkedik a zárt, kisvárosi jellegű struktúrába: párkánymagassága az oldalsó utcákban és a tömb belsejében a szomszéd házakhoz igazodik. A piaccsarnok és felette a rendezvénytér külső tetőkereti szintje a nyeregvetős társasházak ereszmagasságát követi, a szélesebbre szabályozott Károlyi utca felé pedig magasabb a homlokzat. Mindeközben a rendezvénytér három szint magasságú lobbyjából az első, az építész által piano nobilének nevezett színtről a Szent István tér felé a készülő promenáddal kapcsolódik az épület, vagyis e ponton tagadja a környező, zárt struktúrát, amihez egyébként illeszkedik. Csupa izgalmas kijelentés ez az épület, reméljük, még hallunk róla, optimista híreket, amik arról szólnak, hogy belakják, hogy például a multifunkciós színház- és koncertterem beváltja a hozzá fűzött, profitorientált reményeket, ekként a ház gondozott lesz. Nem úgy, mint a Ferencz István-féle, pusztulni hagyott, majd idén bezárt Ady Endre Művelődési Ház (1986), aminek kulturális szerepét egyébként az új rendezvényközpont részben átvenni hivatott.

INDICATIVE MOOD

NEW MARKET HALL AND CULTURAL CENTRE, ÚJPEST

Church, city hall, market place – the centre of a city can hardly do without these classic facilities. They are also independent points of reference that come together to represent the community's potentials, intentions and conditions. In this approach, St Stephen's Square in Újpest reflected the image of a community fostering the past. However, it turned out that purely the building reconstructions and the construction of new blocks are not enough here: the square is worth and has to be treated as a sacred site, a unique fabric of community and commerce within the framework of a comprehensive urban development concept. Zoltán Bun architect and his fellows worked out a scheme defined by the banning of motor traffic behind the old market place so as to inte-

grate it with the square. By moving the most significant components of logistics beneath the site level, they let the building to be possessed by people, commodities and experiences from the ground floor to the exterior roof garden of the events zone. This transparent house featuring clear and light spatial relations, visible structures (monochrome concrete and steel structures, trapezoid sheets and glass) comprises two parts. The southern half is divided by a gallery, and contains the market hall with appr. 170 stands for sales and 60 commodity units, whilst the northern is the events centre taking up the upper floors also approachable from the hall. The concept of housing „two functions beneath one roof” guarantees an economically well-balanced operation for the building, whilst integration makes it an active part of St Stephen's Square as a site for events, and it also associates the genre of a market with new meanings without stripping it of former interpretations.

GENERÁLTERVEZŐ // GENERAL DESIGN:
FIRKA ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ KFT.

VEZETŐ TERVEZŐ // LEADING ARCHITECT:

BUN ZOLTÁN

ÉPÍTÉSZEK // ARCHITECTS:

BALOGH BOGLÁRKA,
DOBOS ZSOLT, ERDÉLYI
ROBERT, KONRÁD JÓZSEF,
KOVÁCS VERONIKA, PALÁSTI
ILDIKÓ, SCHÖFF GERGELY,
SÜMEGHY ÁRON

TARTÓSZERKEZET // STRUCTURE:

MARKOVITS PÉTER, RICHTER
JÁNOS, SZECSEY MARTON
– MTM TANÁCSADÓ MÉRŐK-
IRODA KFT., AMENT ANDRÁS
– AA4 MÉRŐKIRODA KFT.,
HATOLKAY MÁRTA, ROMITS
GÁBOR – RHK KFT.

ÉPÜLETSZERKEZET // FRAMEWORK:

TAKÁCS BALÁZS, SZUTOR
TAMÁS – FRT RASZTER KFT.

ÉPÜLETGÉPÉSZET // HVAC:

PAVLICS KÁROLY
– PPR PLAN KFT.

ÉPÜLETVILLAMOSSÁG // ELECTRICAL ENGINEERING:

KÓSA LÁSZLÓ, ULRICH NORBERT;
RAJKAI FERENC, SZALAI VIKTOR
– HUNGAROPROJECT MÉR-
ŐKIRODA KFT., BORSÁNYI
KÁROLY; HARMATH LÁSZLÓ
– IQ KFT., BOGÁRDI MÁTYÁS
– ALL LIGHT KFT.

KÖZMŰ // PUBLIC UTILITIES:

HOBL GEZA – KÖZMŰTERV
2006 KFT., HANCZÁR ZSOLT
– KÉSZ KFT., MOLNÁR ATTILA,
SUBA GÁBOR – TETRA COM KFT.,
ANTAL ZOLTÁN – VIALUX KFT.

KÖZLEKEDÉS // TRAFFIC:

BAGI GELLÉRT – CIVIL-PLAN KFT.

KÖRNYEZETRENDEZÉS // ENVIRONMENT:

KAPOSI NÓRA, SANDOR
TAMÁS, VARGA ISTVÁN
– S-TÉR KFT.

TŰZVÉDELEM // FIRE PROTECTION:

VENCZEL SÁNDOR†
– TŰZ-ÉRT-Ő BT.

PIAC- ÉS KÖNYVTECHNOLÓGIA //

MARKET AND KITCHEN TECHNOLOGY:

KURUCZNÉ SZABOLCS GIZELLA
– DESIGN STÚDIÓ KFT.

AKUSZTIKA, AUDIOVIZUÁLIS RENDSZEREK //

ACOUSTICS, AUDIOVISUAL SYSTEM:

KOTSCHY ANDRÁS
– KOTSCHY ÉS TÁRSAI KFT.

SZÍNHÁZTECHNOLÓGIA // SCENE TECHNOLOGY:

STRACK LŐRINC†
– KOTSCHY ÉS TÁRSAI KFT.

VÍZGÉPÉSZET // WATER MECHANICS:

SZÜCS SÁNDOR, ZÖLLEI ANDRÁS
– GANZ HYDRO KFT.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA // LIGHT TECHNOLOGY:

BALOGH ANDRÁS MIKLÓS,
BAKTAI GÁBOR, HAÁSZ FERENC
– MADEBYLIGHT

ARCULAT ÉS MARKETING // IMAGE DESIGN, MARKETING:

GRAFCOM MEDIA KFT.

MEGRENDELŐ // CLIENT:

UV ÚJPESTI VAGYONKEZELŐ ZRT.

PROJEKTMENEDZSMENT // PROJECT MANAGEMENT:

PÉHL GÁBOR, HIDAS ZSUZSA,
JÁROSI TAMÁS – ÚJPESTI PIAC
ÉS VÁSÁRCSARNOK KFT.

GENERÁLKIVITELEZŐK // MAIN CONTRACTORS:

HIDÉPÍTŐ-SOLETANCHE
BACHY MÉLYALAPOZÓ KFT.,
KALOTHERM ÉPÍTŐIPARI ZRT.,
THERMOWATT ENERGETIKAI
ÉS ÉPÍTŐIPARI KFT., B BUILD &
TRADE KFT.